

Långväga resor

1. Inledning

Det finns många anledningar till varför anställda inom myndigheter reser långt. Det kan handla om konferenser, föreläsningar, utbildningar och forskningsprojekt. Global och internationell samverkan är viktig och att mötas fysiskt är väsentligt för att kunna knyta närmare kontakt med varandra. Det kan också finnas personliga underliggande skäl till att man väljer att resa långt, såsom karriärmöjligheter, status, nöje, ökad meritering genom fysiska möten och de viktiga sociala aspekterna av att träffas i verkliga livet. Det kan också skilja sig mellan generationer där yngre oftare avstår från långresor jämfört med äldre. Även om långväga resor fortfarande är vanliga finns det både miljömässiga och ekonomiska fördelar med att minska dessa resor.

I regleringsbrevet för 2022 fick myndigheter i uppdrag att beskriva hur de arbetat med att minska koldioxidutsläppen från sina tjänsteresor. Mot bakgrund av detta hoppas vi att detta dokument kan vara till hjälp för hur myndigheter kan gå tillväga för att minska det långväga resandet.

2. Kartläggning och reglering

För att myndigheter ska ha bra förutsättningar för att kunna minska sina långväga resor krävs en grundläggande kartläggning och reglering av detta. Nedan nämns tips på hur det skulle kunna fungera.

2.1 Kartlägga långväga resor som sker idag

Till en början är det viktigt att göra en noggrann kartläggning av de faktorer som idag hindrar digitalt deltagande och motiverar långväga resor. Är det en specifik enhet i organisationen som utmärker sig när det kommer till långväga resor, och varför i så fall? Vilka insatser kan göras för att minska just dessa resor? En grundläggande kartläggning krävs för att få förståelse för hur läget ser ut i myndigheten idag och för att vidare kunna identifiera hur och var insatser bör göras.

2.2 Se över mål och policyer

Förutom att göra en kartläggning är det viktigt att myndigheten granskar sina befintliga mål och policyer. Det kan vara bra att uppdatera eller utöka dem om det behövs. Nuvarande rese- och miljöpolicy kan behöva ses över och revideras så att den är aktuell och anpassad till rådande förhållanden. Samtidigt är det nödvändigt att ha en uppdaterad mötespolicy och skapa riktlinjer för distansarbete eller revidera befintliga riktlinjer. För att ytterligare stärka dessa insatser är det viktigt att säkerställa att myndighetens digitaliseringsplan och miljöplan är i linje med varandra och ömsesidigt stödande. Dessutom är det viktigt att se till att den upphandlade resebyrån har vetskap om myndighetens policy och styrande dokument för resor för att kunna ge rätt service.

2.3 Införa åtgärder

För att medarbetare ska agera rätt utifrån den rådande policy som tas fram bör konkreta åtgärder implementeras. Ett exempel på en sådan åtgärd är att införa en koldioxidbudget per enhet. Att implementera verktyg för koldioxidberäkning är ytterligare ett steg för att reducera den miljömässiga påverkan av resandet. För att få ordning på besluten kring mötesdeltagande kan det vara smart att introducera en beslutstrappa som enkelt guidar medarbetarna i valet av mötesform. Verktöget kan hjälpa de anställda att göra välgrundade val om deltagande och öka medvetenheten om hur deras beslut påverkar resandet och miljön.

2.4 Informera

För att minska långväga resor är det avgörande att skapa en medvetenhet och förståelse hos medarbetarna för långresornas miljökonsekvenser. Informationskampanjer riktade till medarbetare kan implementeras för att öka medvetandet och främja förändringar i arbetsmönster. Genom att öka medvetenheten om alternativa mötesformer och betona fördelarna med digitalt deltagande kan man skapa en kultur där anställda känner sig uppmuntrade att minska sina resor.

3. Rätt teknik och bra utbildning

Att byta ut fysiska möten som orsakar långväga resor till digitala möten kräver, som vid alla digitala möten, att medarbetarna är försedda med rätt teknik. De bör även ha fått utbildning i hur man använder verktygen på bästa sätt för att optimera distansmötena.

3.1 Rätt teknik och verktyg tillgängliga

För att minska långväga resor måste det säkerställas att nödvändig teknik för digitala möten finns tillgänglig för alla medarbetare. Att se över nuvarande mötesrum är en annan viktig aspekt. Finns det idag tillräckligt med mötesrum som är anpassade för digitala möten? Tekniken i mötesrummen bör vara enhetlig och enkel att använda. Rätt verktyg för helt digitala möten är centralt men har även stor betydelse vid hybridmöten. Vill man lära sig mer om hur hybridmöten kan gå till på bästa sätt genomförde REMM nyligen ett webinarium om ämnet som går att se i efterhand [här](#).

3.2 Utbildning inom tekniken

Den nyaste tekniken och de mest avancerade verktygen gör ingen nytta om medarbetarna inte vet hur de används på bästa sätt. Se till att löpande utbilda de anställda i användningen av de tillgängliga verktygen för att underlätta effektiva distansmöten. Fundera även över om det kan behövas utbildningar i hur man framgångsrikt leder digitala eller hybrida möten och vad man ska tänka på som mötesdeltagare när man medverkar, eftersom det inte alltid är något som kommer naturligt. Användbar information om detta finns på REMMs hemsida, bland annat under denna [flik](#).

4. Kreativa idéer

Under temamötena togs ett flertal kreativa idéer upp på incitament som kan bidra till ett minskat långväga resande.

4.1 Digitala läroveckor

En möjlig åtgärd är att införa digitala läroveckor som ett alternativ till utbildning med fysisk närvaro. Detta ger möjlighet till kunskapsdelning utan behovet av långväga resor.

4.2 Specialgrupper med miljöfokus

En annan föreslagen åtgärd är att skapa specialgrupper inom myndigheten med fokus på miljöfrågor och långväga resande. Dessa grupper kan få i uppgift att lägga lite extra tid på att driva frågan om minskat långväga resande.

4.3 Riktlinjer och policyer

Att införa nya reserelaterade riktlinjer och policyer kan vara effektivt. Ett exempel på det är en policy som säger att flyg bör undvikas om sträckan för en resa som ska göras inom Norden är kortare än 70 mil. Ett annat exempel är att införa en riktlinje som uppmuntrar till att överväga att slå samman flera resor och i stället göra ett längre besök om det är planerat att nära i tid göra två resor till samma destination.

4.4 En deltar fysiskt och resten digitalt

För möten och konferenser där flera personer från samma myndighet ska delta på plats, är ett alternativt att endast en person reser dit och resten deltar digitalt. Genom att färre medarbetare reser minskar miljöpåverkan samtidigt som budskapet fortfarande kan förmedlas.

4.5 Kombinera tåg och flyg

Genom att använda tåget under resans första etapp, exempelvis från Sverige till Köpenhamn/Kastrup och sedan flyga därifrån, kan vara ett alternativ för att minska flygsträckan. Att välja tåget ena vägen i stället för flyg båda vägarna kan också övervägas.

4.6 Undvik mellanlandningar för miljövänliga resor

För att ytterligare minimera miljöpåverkan från flygresor bör man i möjligaste mån försöka undvika mellanlandningar, då dessa bidrar till att resans miljöpåverkan blir ännu större.

5. Motivera till att avstå långväga resor

Det finns fler åtgärder som kan inspirera och motivera de anställda till att avstå att resa och ytterligare öka medvetenheten kring minskat långväga resande.

5.1 Inspirera genom statistik

Visa tydligt hur olika transportmedel påverkar miljön genom att redovisa utsläppsstatistik

REMM – resfria/digitala möten i myndigheter

för olika enheter. Genom visuell information får medarbetarna en tydligare bild av miljökonsekvenserna och kan därmed motiveras att välja hållbara alternativ.

5.2 Lyft fram goda exempel

Berätta om medarbetare som framgångsrikt avstått från långväga resor och dela med er av deras alternativa lösningar. Det kan inspirera andra att tänka kreativt och hitta nya lösningar för sina resor.

5.3 Incitament för digitala möten

Belöna medarbetare som väljer digitala möten istället för långresor. Det skapar incitament och uppmuntrar beteenden som främjar hållbara arbetsmetoder.

5.4 Sprid medvetenhet och kunskap

Anordna föreläsningar med inspirerande talare som kan sprida information om miljökonsekvenserna av långväga resor. Att öka medvetenheten är nyckeln till att inspirera till förändring.

5.5 Inspireras av andra myndigheter

Ta kontakt med andra myndigheter och dela erfarenheter med varandra. Se hur de jobbar med frågan och fundera på om några av deras lösningar kan implementeras i er organisation.

6. Avslut

Det finns olika anledningar till varför myndigheter genomför långväga resor, men att minska antalet långresor är bra för både ekonomin och miljön. Genom att använda dessa tips och fortsätta jobba vidare med frågan kan myndigheter både minska sin miljöpåverkan och spara pengar.

Användbara länkar:

- Tips på bokning av tågresor i Europa:
<https://stockholmuniversity.app.box.com/s/klqwvyqhterl4r1k5nfa7djmmkqn1d1t/file/1158432907314>
- Verktyg för koldioxidberäkningar: <https://www.carboncompute.com/sv>
- REMM-webbinarium om hybridmöten: <https://www.remm.se/2023/11/17/remm-webbinarie-hybridresan-2-0/>
- Mallar för schablonberäkningar:
<https://www.naturvardsverket.se/4af516/contentassets/ad772557d91b4c378dea67556edce573/klimatverktyg-transporter-statliga-myndigheter-snv-host-2022.xlsx>
- Rapport för beräkning resors klimatpåverkan:
<https://www.naturvardsverket.se/4af517/contentassets/ad772557d91b4c378dea67556edce573/smed-rapport-nr-13-2022.pdf>
- Lärosätenas klimatnätverk har startat en fokusgrupp om tjänsteresor:

REMM – resfria/digitala möten i myndigheter

<https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/klimatnatverket/hur-kan-du-bidra/fokusgrupper/tjansteresor/>